

Поради педагогічним працівникам з питань протидії вербуванню дітей

Важливим чинником для розуміння причин, які призводять до того, що пропозиції з боку російських спецслужб знаходять відгук саме у дітей 13-17 років є **вікові психологічні особливості підлітків**, про які мають знати батьки, педагоги і самі підлітки:

1. Для дітей 13-17 років характерною є несформованість тих ділянок мозку, які відповідають за контроль, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, можливість передбачати наслідки подій, власних та чужих вчинків. Це призводить до того, що користуючись своїм правом на особистий вибір, підліток до кінця не усвідомлює, що до цього вибору його навмисне підштовхують, а відповідати за зроблене доведеться в повній мірі саме йому.

2. Підлітки прагнуть до ризику, тим самим вони випробують себе, свої можливості, перевіряють на міцність систему норм, правил суспільства, в якому живуть. Але за несформованості критичного мислення вони, як ніхто інший, схильні потрапляти у небезпечні ситуації.

3. Підлітковий вік – це період сепарації від батьків, формування власної системи цінностей шляхом перевірки системи цінностей, закладеної батьками та суспільством. І якщо ці цінності закладалися у несприятливих умовах, за відсутності поваги до дорослих та довіри, безпеки у стосунках, неумотивовані, такі цінності будуть швидко забуті і підліток почне активно розширювати межі дозволеного, випробуючи суспільство на його правову, моральну, етичну спроможність.

4. Це період усвідомлення свого місця у суспільстві, майбутнього, період планів та мрій. А реалізація мрій, природно, потребує або активної праці та/або матеріальної складової. Тому підлітки легко «ведуться» на можливості «легкого» заробітку. І якщо дорослі відразу усвідомлюють всю абсурдність ситуації, то підліток «не замислюється», що стоїть за такими щедротами та не усвідомлює шкоду, яку може завдати і собі, і оточуючим.

Освіта та профілактика є основними інструментами у подоланні складних вікових періодів у житті підлітка і педагоги та працівники психологічної служби відіграють ключову роль у цьому процесі, оскільки вони можуть навчати учнів правил безпечної поведінки й допомагати батькам розуміти, як уберегти своїх дітей від небезпек.

У межах спільної програми «Безпечна школа», яку реалізують Міністерство освіти і науки та Міністерство внутрішніх справ, розроблено рекомендації для батьків та освітян, щоб уберегти підлітків від вербування ворогом <https://mon.gov.ua/news/yak-rozpiznaty-oznaky-verbuvannia-dytyny-rekomendatsii-batkam-i-osvitianam>

Поради, які допоможуть реалізувати основні напрями взаємодії вчителя з батьками задля запобігання вербуванню в межах освітнього проєкту підготувала для педагогів редакція журналу «На Урок» <https://naurok.com.ua/post/protidiya-verbuvannyu-ditey-u-diversi-ta-pravoporusnennya-vzaemodiya-vchitelya-z-batkami>

Дорослі мають усвідомлювати, що у підлітковому віці молодь легко піддається негативному впливу та схильна до необдуманих ризикованих дій. Через певні біологічні особливості тинейджерам складно мислити критично та бачити небезпеку там, де її помічають дорослі. У цей складний час підлітки, психіка яких втомлена війною, стають легким об'єктом для маніпулювання. Психологи та експерти зауважують, що російські спецслужби першочергово націлюються на підлітків, які:

- шукають додаткового заробітку й зацікавлені у будь-яких пропозиціях про роботу;
- активні й ініціативні, проте не вміють спрогнозувати наслідків своїх дій;
- не обізнані про юридичну відповідальність, зокрема щодо неповнолітніх;
- мають низьку самооцінку, почуваються самотніми або ізольованими, не відчують підтримки в сім'ї, є так званою «групою ризику».